

СТОПАНСКА КОНЮНКТУРА

БИЗНЕС АНКЕТИ НА НСИ^{1,2}, НОЕМВРИ 2009 ГОДИНА

Общият показател на бизнес климата³ се повишава с 0.4 пункта в сравнение с октомври, което е резултат главно от отчетения относително по-добър бизнес климат в сектора на услугите и в промишлеността спрямо предходния месец (граф. 1).

Промишленост. През ноември съставният показател „бизнес климат в промишлеността” се покачва с 1.0 пункт спрямо равнището си през октомври, като за последните четири месеца се е придвижил в положителна посока с 3.7 пункта от най-ниската си точка, регистрирана след есента на м.г., когато започна негативното развитие на стопанската конюнктура в отрасъла (граф. 2). Повишението на показателя през последния месец се дължи на подобрените оценки на мениджърите от промишлеността за настоящото бизнес състояние на предприятията. Същевременно обаче очакванията за бизнес ситуацията през следващите шест месеца са леко влошени в сравнение с октомври (понижение на балансовия показател с 0.6 пункта).

Предприемачите отчитат намаление на производствената активност в промишлеността през последните три месеца (граф. 3). Очакванията за следващите три месеца са също по-неблагоприятни в сравнение с изразените мнения през предходния месец. Мениджърите предвиждат и по-нататъшно съкращаване на персонала.

Осигуреността на производството с поръчки както от страната, така и от чужбина се е понижила в сравнение с октомври (намаление на балансовите показатели съответно с 5.3 и 2.7 пункта) (граф. 4), като слабо са се повишили запасите от готова продукция.

Несигурната икономическа среда е факторът с най-силно негативно въздействие върху дейността на промишлените предприятия. През ноември неговото отрицателно влияние се чувства още по-силно в сравнение с предходните месеци на 2009 година. На втора и трета позиция продължават да бъдат недостатъчното търсене от страната и това от чужбина, които през ноември представляват още по-голяма пречка за производството в предприятията в сравнение с предходния месец (граф. 5).

Относно продажните цени в промишлеността очакванията на около 80% от предприятията са за запазване през следващите три месеца на настоящото ниво на цените. През последните месеци обаче леко се покачва относителният дял на тези, които очакват повишение на цените.

Строителство. Съставният показател „бизнес климат в строителството” се понижава с 2.9 пункта през ноември спрямо предходния месец (граф. 6). Намалението се дължи най-вече на влошените оценки на строителните предприемачи за бизнес ситуацията в предприятията - балансовият показател спада с 5.6 процентни пункта. По мнение на строителните предприемачи продължава да се свива строителната активност и да се влошава осигуреността на производството с поръчки (граф. 7), като същевременно и очакванията за дейността през следващите три месеца са негативната тенденция да продължи. Запазват се и очакванията за намаление на персонала.

С най-голяма тежест сред причините, затрудняващи дейността в отрасъла, продължават да бъдат несигурната икономическа среда, недостатъчната финансова обезпеченост и недостатъчното търсене, като негативното влияние и на трите фактора през ноември се засилва (граф. 8).

През ноември предприятията, които предвиждат намаление на продажните си цени, продължават да са повече от тези, които считат, че цените им ще се повишат през следващите месеци, в резултат на което за дванадесети пореден месец балансовият показател е отрицателен (- 10.6%) (граф. 9).

Търговия на дребно. През ноември 2009 г. стопанската конюнктура в търговията на дребно се запазва както през предходния месец. Стойността на съставния показател „бизнес климат в търговията” остава приблизително същата (граф. 10). Според търговците на дребно през следващите три месеца се очаква запазване както на обема на продажбите, така и на обема на поръчките към доставчиците.

Основен фактор, затрудняващ дейността на предприятията, остава несигурната икономическа среда. На второ и трето място са конкуренцията в бранша и недостатъчното търсене (граф. 11).

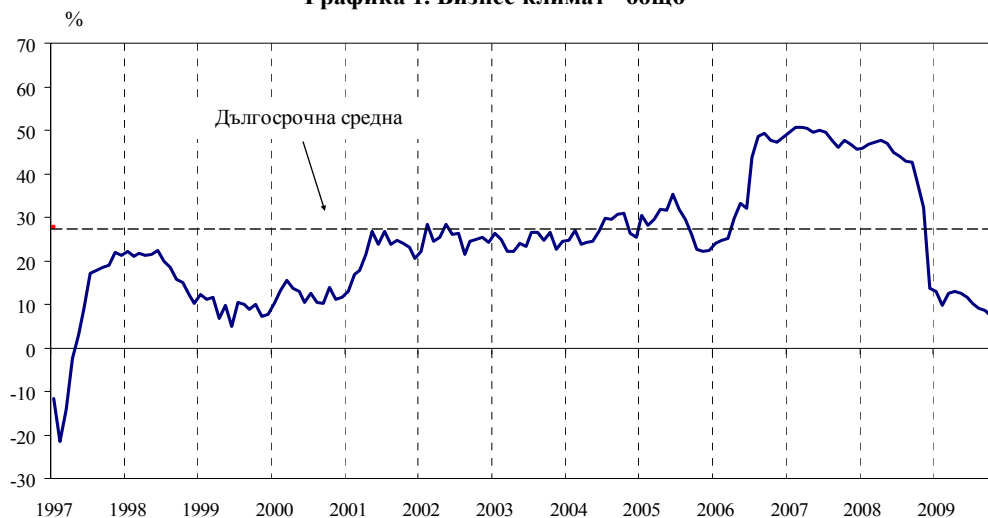
По отношение на продажните цени в търговията на дребно анкетата не отчита очаквания за увеличаване на цените (граф. 12).

Услуги⁴. В сравнение с октомври през ноември съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите” се покачва с 2.6 пункта (граф. 13) поради леко подобрените оценки на мениджърите за настоящото бизнес състояние на предприятията и по-оптимистичните им очаквания относно бизнес ситуацията през следващите шест месеца. Търсенето на услуги през последните три месеца е намаляло, но прогнозите за следващите три месеца са по-оптимистични (граф. 14). Анкетата през ноември регистрира намаление на заетите в бранша, като не се очаква увеличение на заетостта през следващите три месеца.

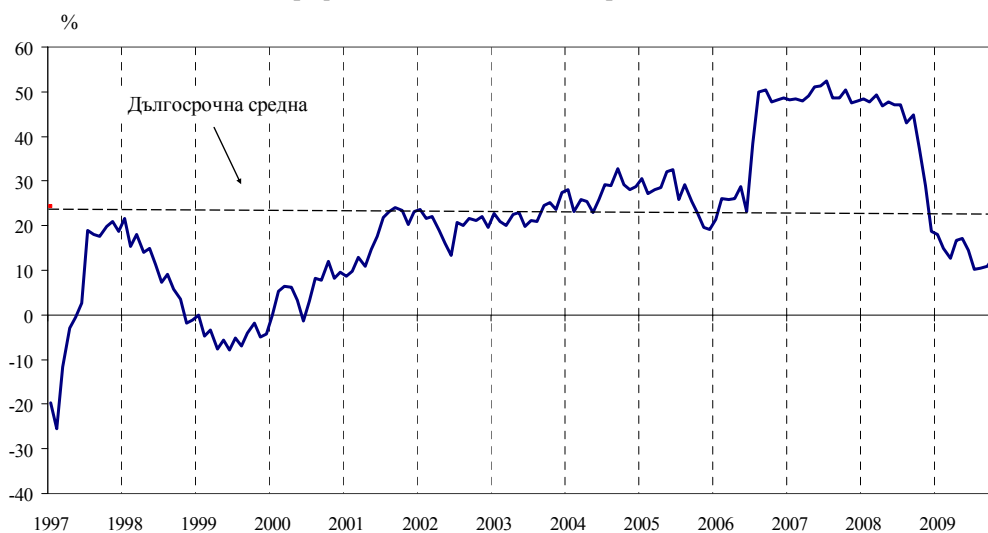
В дългосрочен план най-силен фактор, затрудняващ дейността на предприятията в сектора на услугите, е конкуренцията в бранша, но в настоящата ситуация тя е изместена от несигурната икономическа среда като основно затруднение (граф. 15).

Относно продажните цени в сектора на услугите предприемачите продължават да очакват намаление на цените през следващите три месеца (граф. 16).

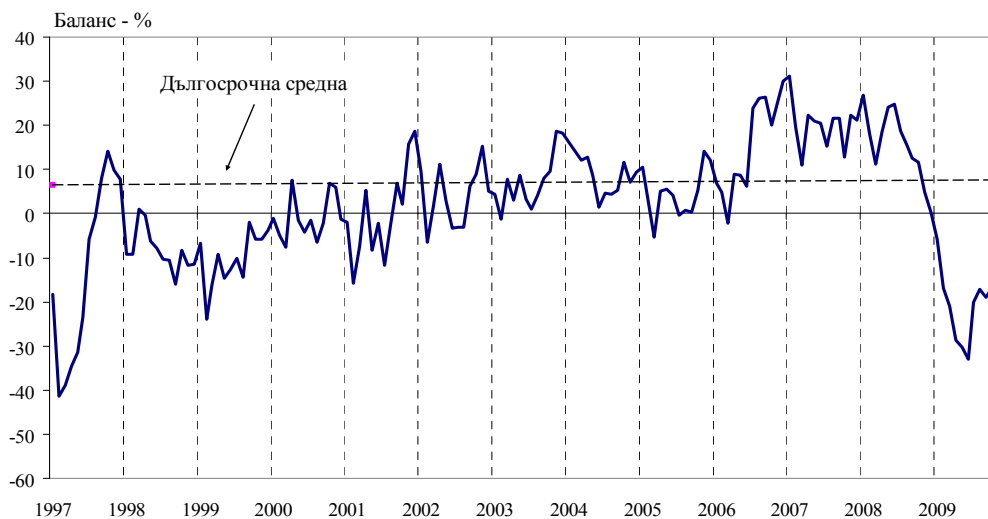
Графика 1. Бизнес климат - общо



Графика 2. Бизнес климат в промишлеността



Графика 3. Настояща производствена активност в промишлеността



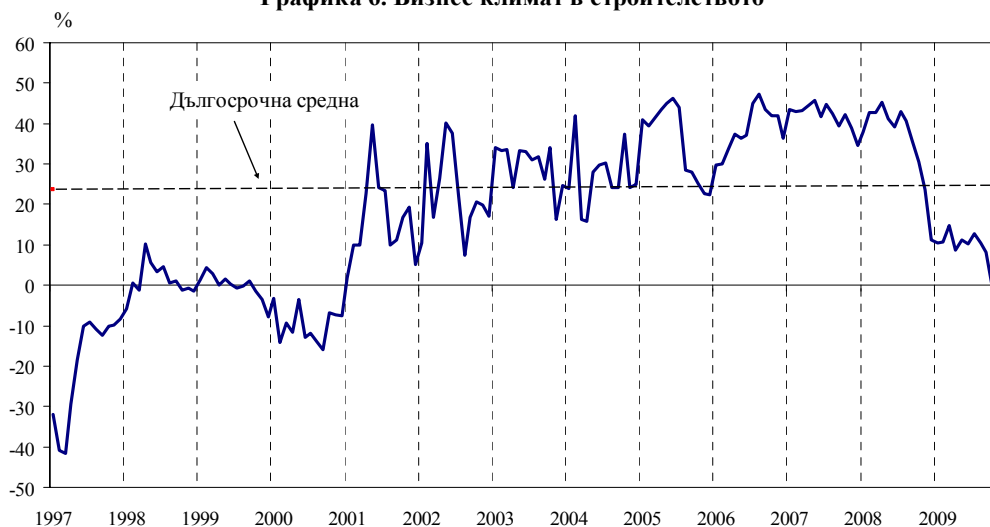
Графика 4. Ниво на поръчките в промишлеността



Графика 5. Затруднения в производствената дейност в промишлеността (Относителен дял от предприятията - %)



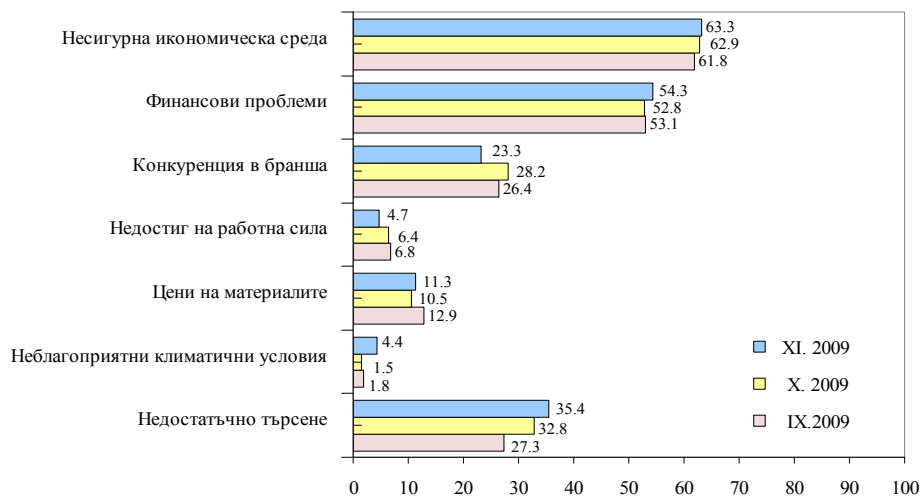
Графика 6. Бизнес климат в строителството



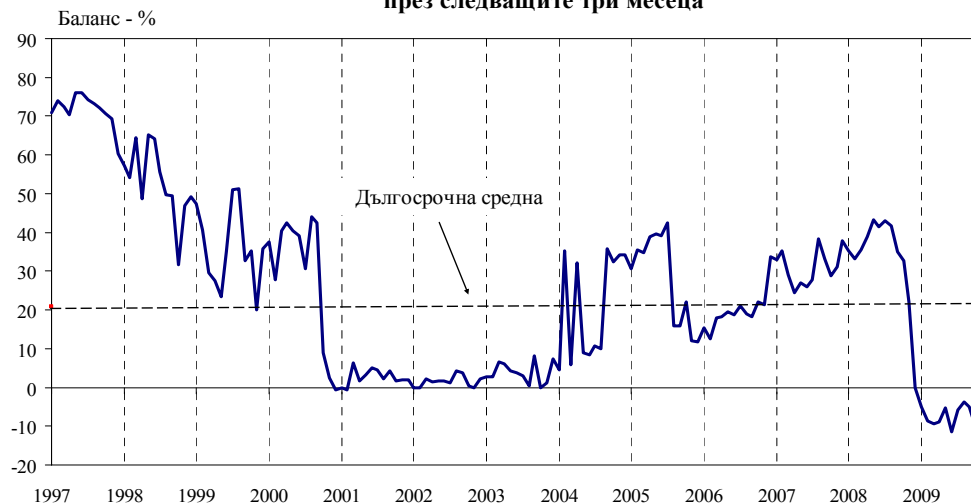
Графика 7. Ниво на поръчките в строителството



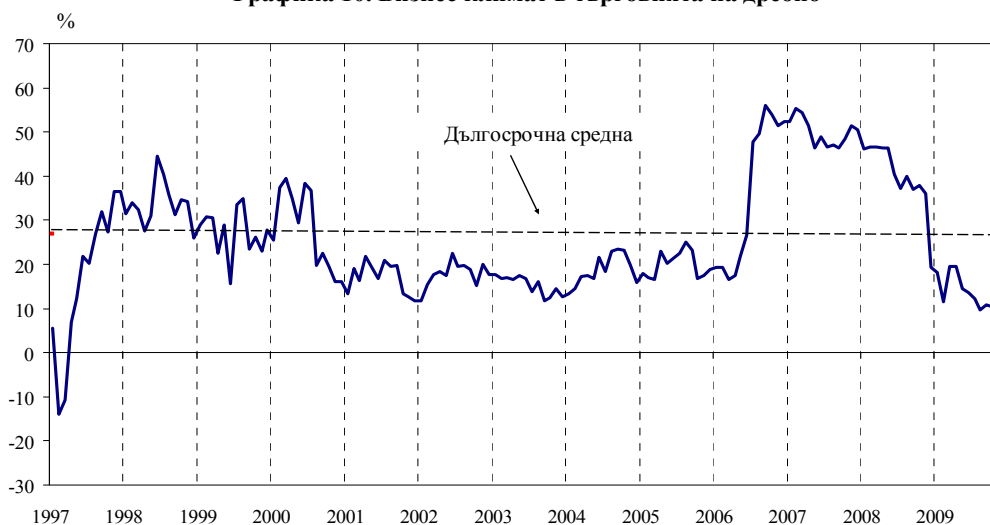
Графика 8. Затруднения в строителната дейност (Относителен дял от предприятията -%)



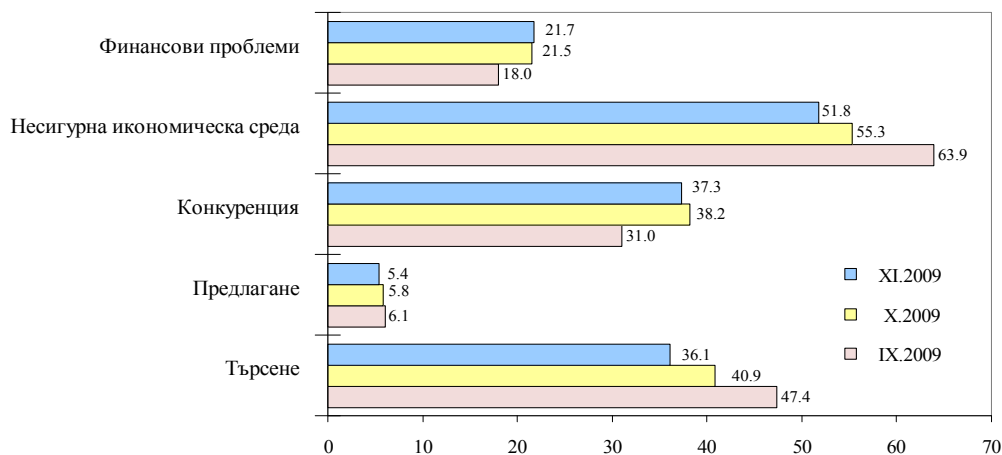
Графика 9. Очаквания за продажните цени в строителството през следващите три месеца



Графика 10. Бизнес климат в търговията на дребно



Графика 11. Фактори, ограничаващи подобряването на бизнес ситуацията в търговията на дребно (Относителен дял от предприятията - %)



Графика 12. Очаквания за продажните цени в търговията на дребно през следващите три месеца



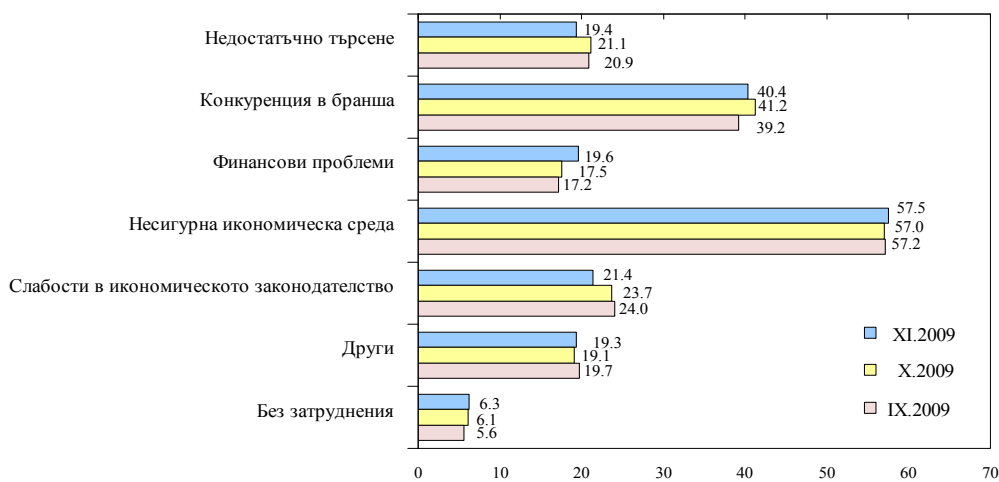
Графика 13. Бизнес климат в сектора на услугите



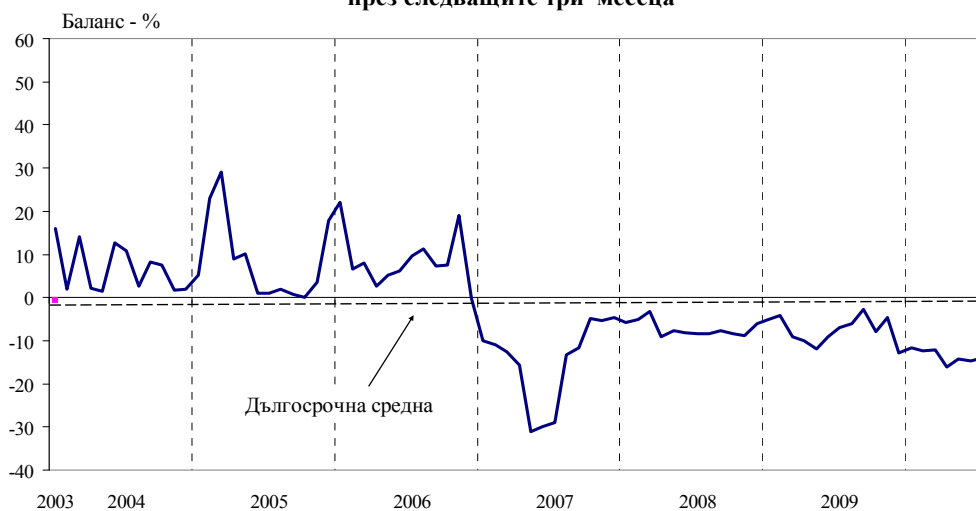
Графика 14. Очаквания за търсенето на услуги през следващите три месеца



Графика 15. Фактори, затрудняващи дейността в сектора на услугите (Относителен дял от предприятията - %)



Графика 16. Очаквания за цените в сектора на услугите през следващите три месеца



¹ От май 2002 г. всички бизнес наблюдения се финансират съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписани споразумения между двете институции. НСИ се ангажира да провежда наблюденията съгласно хармонизираната програма на Европейския съюз. Всяко съобщение или публикация на НСИ е с автор НСИ и Комисията не носи отговорност за ползата, която може да бъде извлечена от информацията, съдържаща се в тях.

² Отговорите на въпросите от анкетите са представени в тристепенна категорийна скала от типа: „увеличение”, „без промяна”, „намаление” или „над нормално”, „нормално”, „под нормално”. Балансите на оценките се изчисляват като разлика на относителните дялове по екстремните варианти на отговор. **Показателят „бизнес климат”** е средна геометрична на балансите на оценките за настоящата и за очакваната бизнес ситуация в предприятията през следващите шест месеца.

³ Общият показател на бизнес климата е претеглена средна аритметична на четири отраслови показателя на бизнес климата - в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като последният показател е включен в общия динамичен ред от май 2002 година.

⁴ Без търговия.